Kasviproteiini kasvun tiellä

Csaba Jansik,

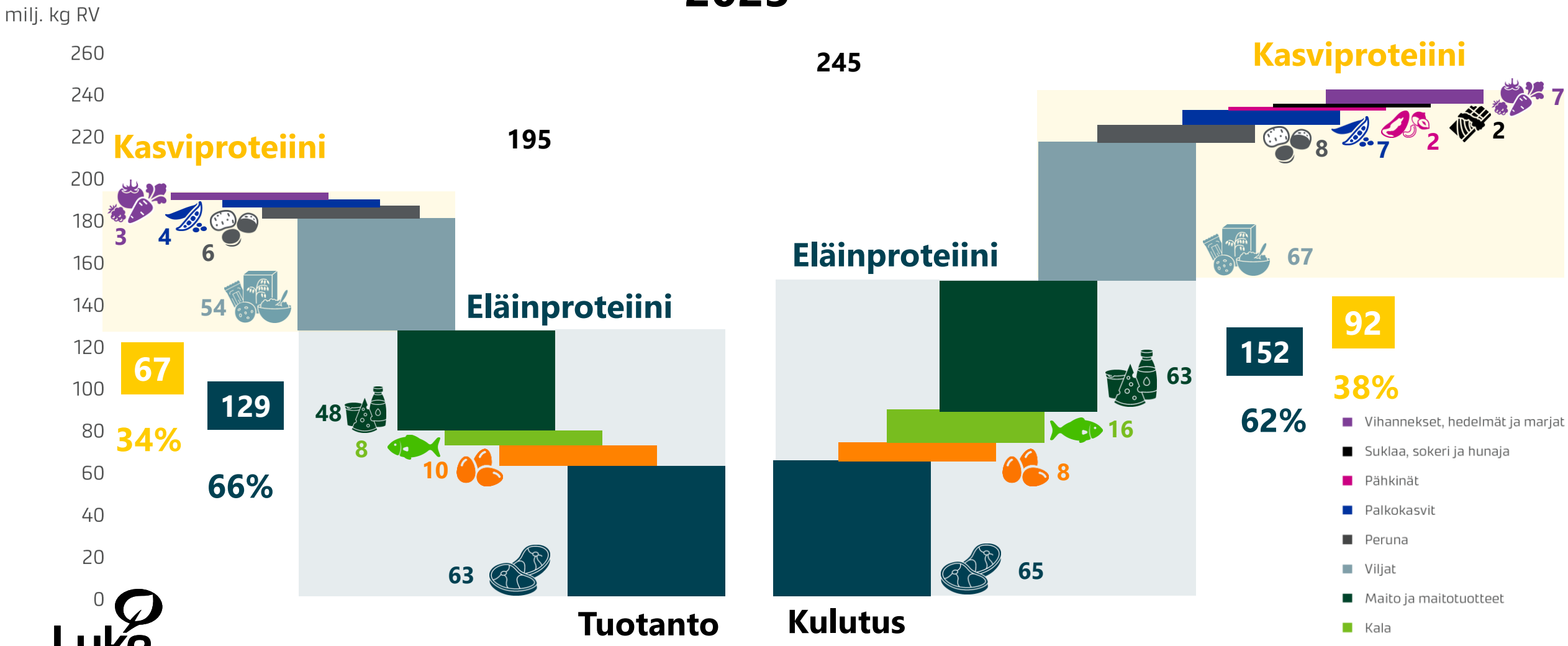
MMV – 3.4.2025

Suomen elintarvikeproteiinin tuotanto ja kulutus

© Luke

Elintarvikeproteiinin tuotanto, kulutus ja omavaraisuus on laskettu ensimmäistä kertaa koko Suomen tasolla ja tuoteryhmittäin

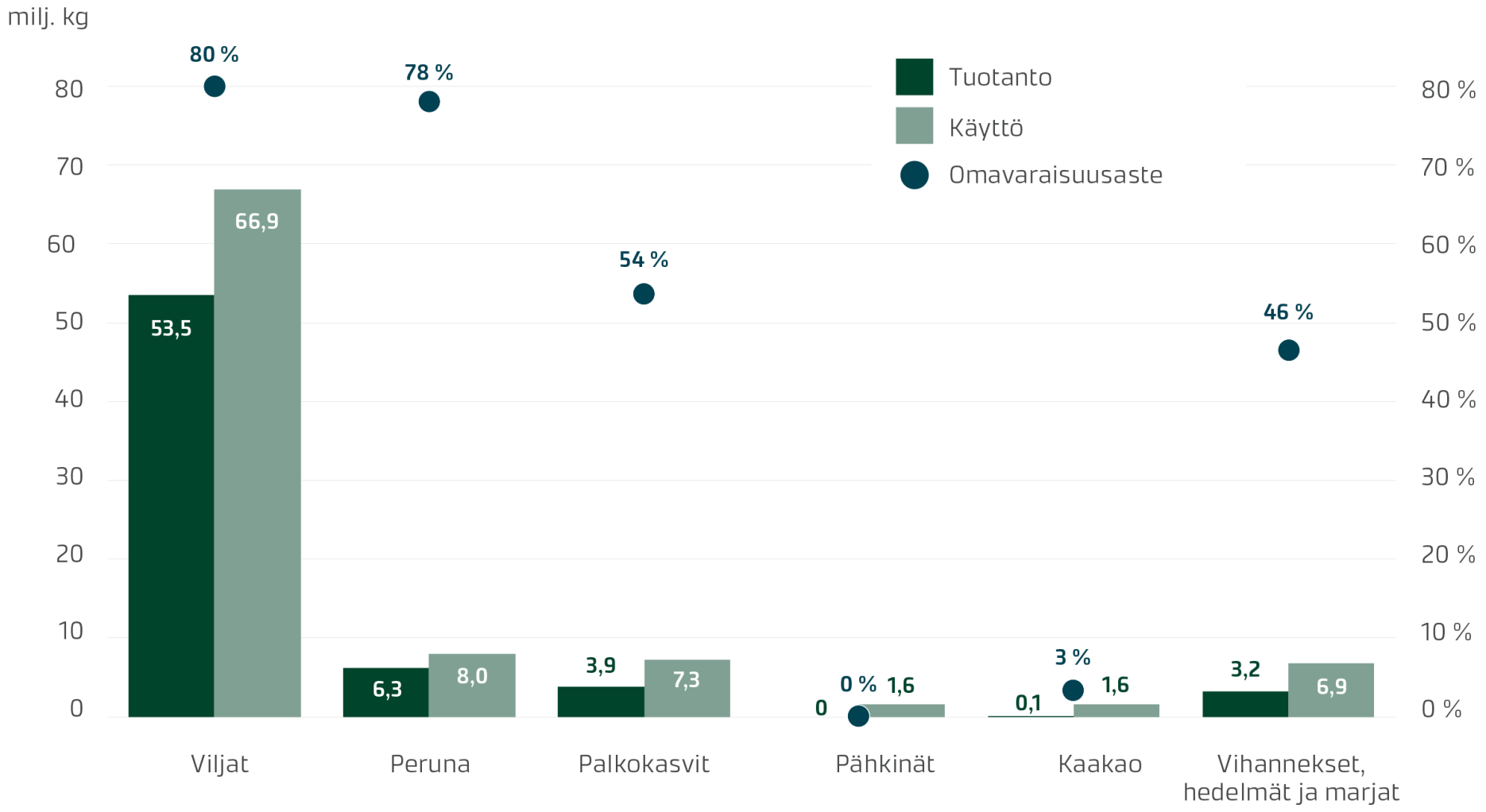
2023

Lähde: omat laskelmat Luken, Tullin ja muita tilastotietokantoja käyttäen

Kasviproteiinituotannon omavaraisuus

© Luke

Kasviproteiinien keskimääräinen omavaraisuusaste on 72%

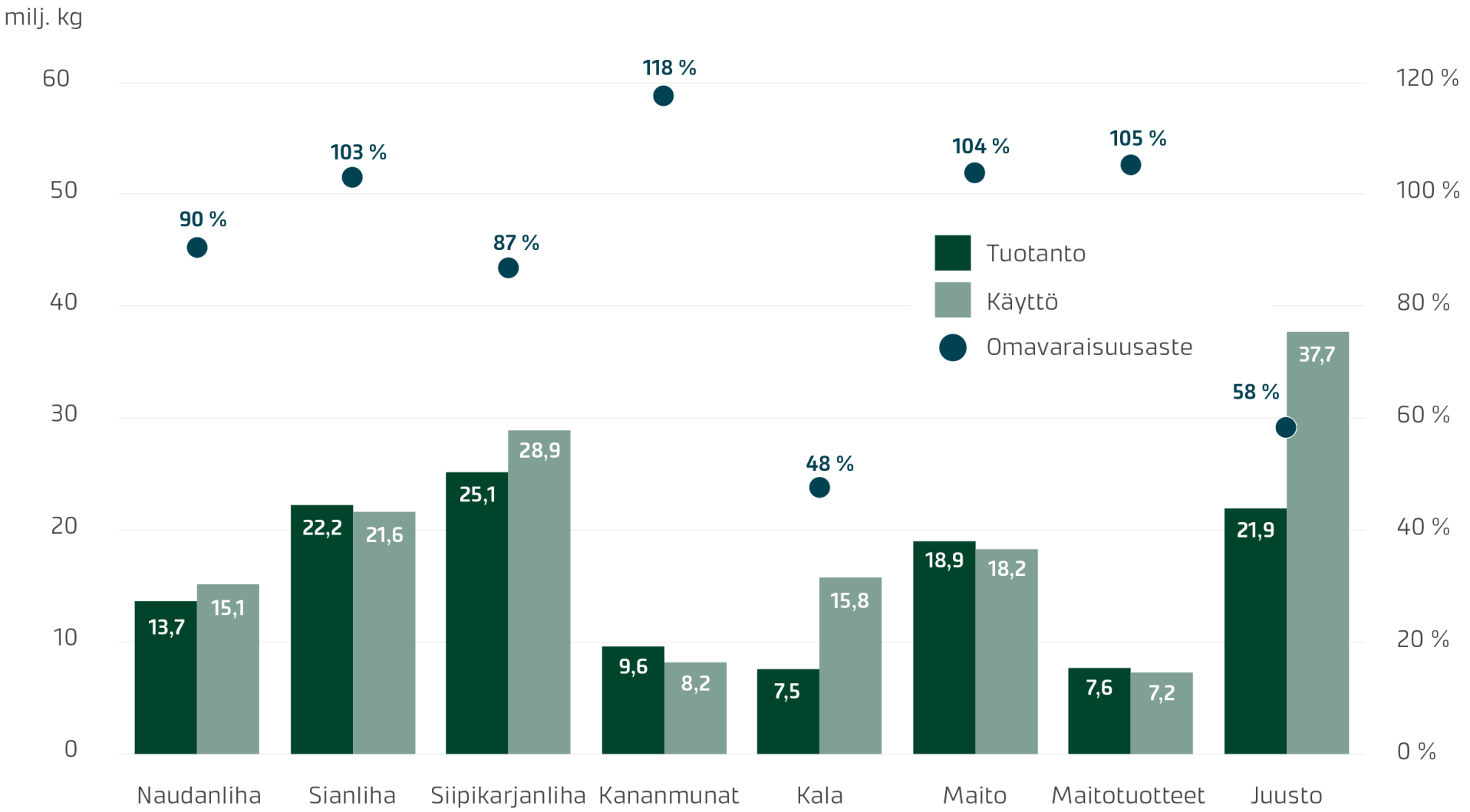
Viljaproteiinilla on suurin omavaraisuus ja suurin painoarvo

Suurin kasvupotentiaali on palkokasveilla

Lähde: omat laskelmat Luken, Tullin ja muita tilastotietokantoja käyttäen. Huom. vasemmalla akselilla raakavalkuaisvolyymit, ja oikealla akselilla omavaraisuusaste. Omavaraisuusaste on laskettu tuotannon ja ostetun käyttömäärän suhdelukuna.

Eläinproteiinituotannon omavaraisuus

© Luke

Eläinproteiinien omavaraisuus keskimäärin on 80%

Eläinproteiinien omavaraisuustilanne on hyvä lukuun ottamatta kala ja juustot

Lähde: omat laskelmat Luken, Tullin ja muita tilastotietokantoja käyttäen. Huom. vasemmalla akselilla raakavalkuaisvolyymit, ja oikealla akselilla omavaraisuusaste. Omavaraisuusaste on laskettu tuotannon ja ostetun käyttömäärän suhdelukuna.

© Luke

Parhaiden proteiinikasvien valkuaissato on mahdollista kaksinkertaistaa vuoteen 2040

Se edellyttää mm. palko- ja öljykasvien viljelyä maksimaalisesti viljelykierron sallimissa puitteissa, mikä kolminkertaistaa kyseisten kasvien viljelyalan.

Lisäksi monen muun ehdon on täytyttävä.

Palkoviljat: Herne ja härkäpapu

Öljykasvit: Rypsi ja rapsi

Viljat: Kaura

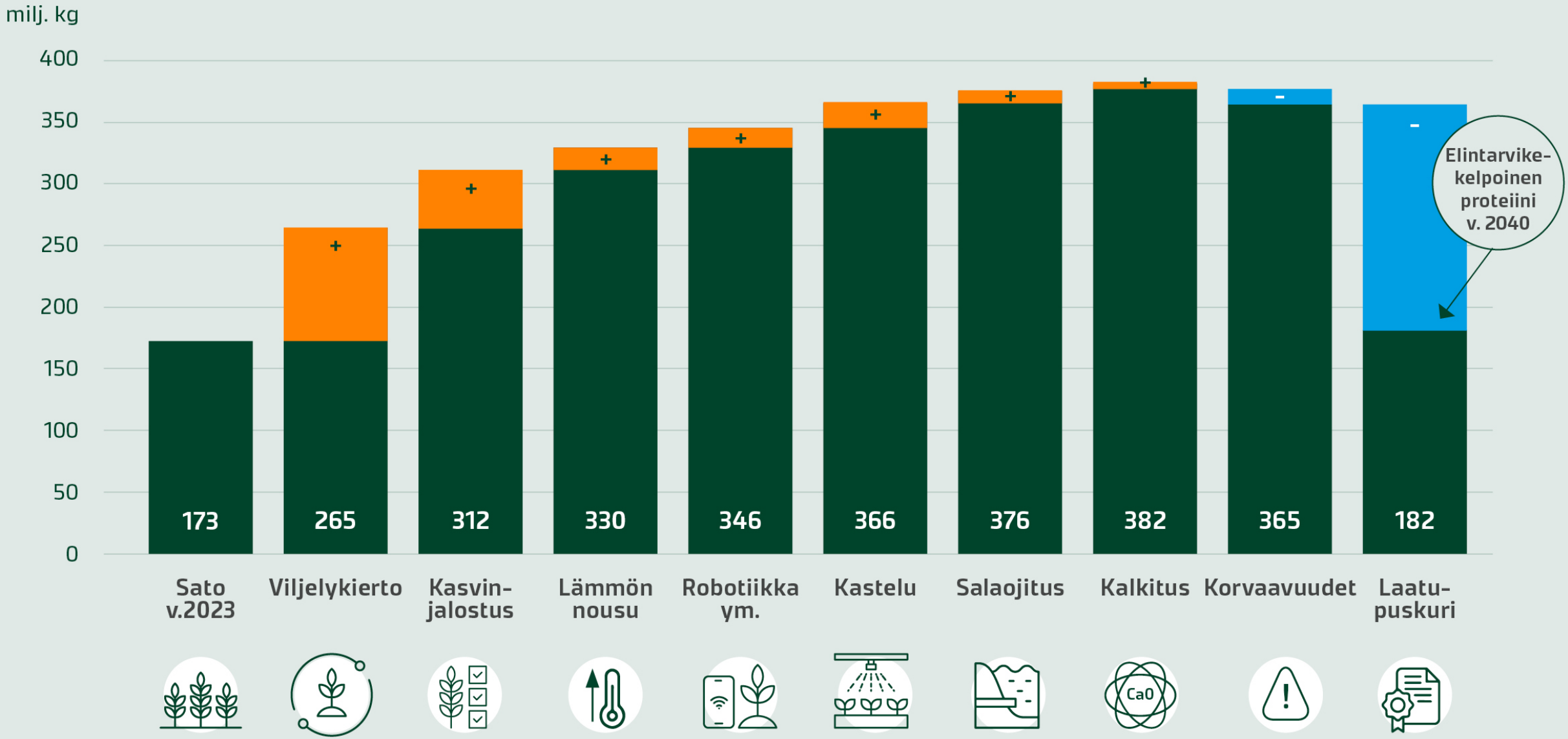
Todennäköisimmät erikoiskasvit:

Sinilupiini, kvinoa, tattari, kamelina, öljyhamppu, öljypellava.

Luke

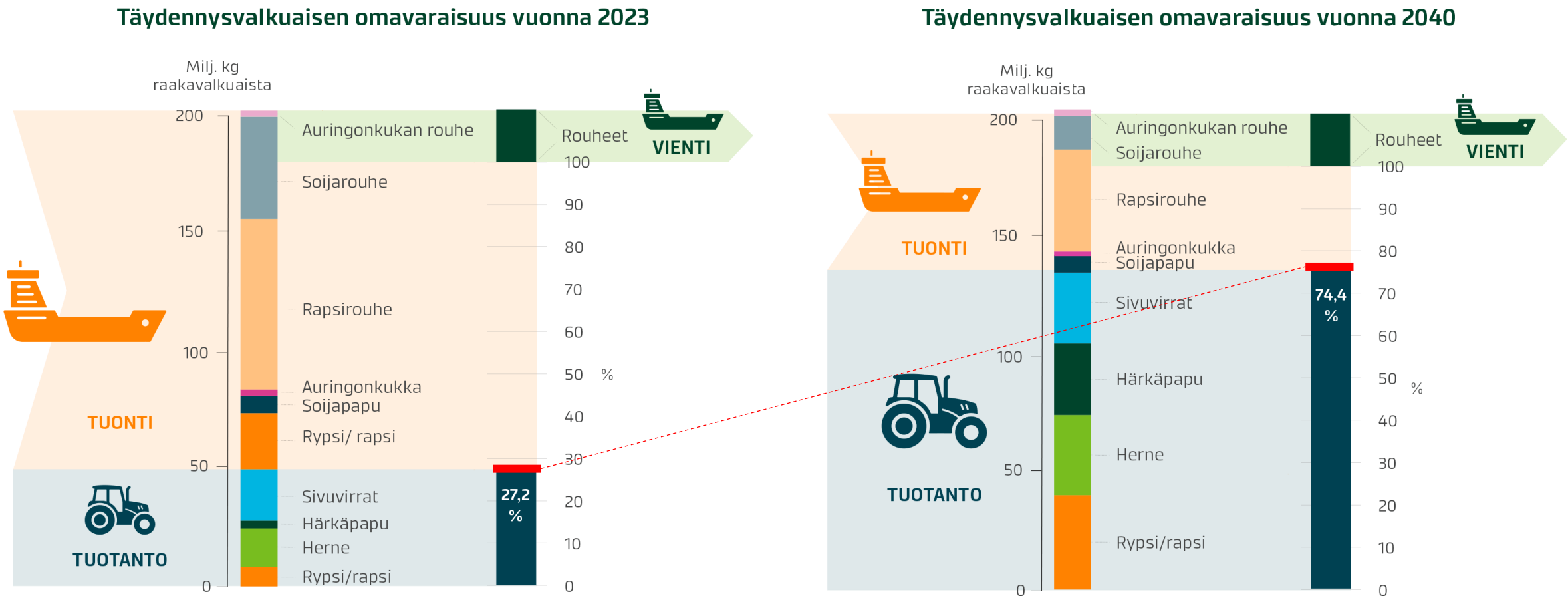
Kasvivalkuaisen tuotannon (milj. kg) potentiaalinen kehitys nykytilanteesta vuoteen 2040

Laskelmiin sisältyvät tärkeimmät valkuaiskasvit (palkoviljat, öljykasvit, kaura, erikoiskasvit)

Suomen täydennysvalkuaisrehun omavaraisuusaste

© Luke

Lähde: Luonnonvarakeskus, Satotilasto ja viljataseet; Ruokavirasto, viljasadon laatuseuranta

Tiekartta

Prosenttiluvut vastaavat Suomen kasviproteiinituotannon ja proteiinin kokonaiskulutuksen suhdetta. Kasviproteiinituotanto sisältää kotimaan myynnin ja viennin. Vuoden 2040 luvussa on huomioitu tuotantopotentiaali, ja kokonaiskulutuksen oletetaan pysyvän vuoden 2023 tasolla.

Yhteenveto

- Suomalaiset kuluttivat proteiinia vuonna 2023 noin 233 milj. kg hävikki huomioiden.
- Laskennallinen proteiinin tarve oli noin 185 milj. kg vuonna 2023. Tarve pysyy samansuuruisena tulevina vuosina.
- Vuonna 2040 on mahdollista nostaa kasviproteiinin tuotantopotentiaalia jopa 228 milj. kiloon kaikki peltokasvit huomioiden.
- Tämä edellyttää kaikkien viljelyteknologioiden ja viljelytiedon täysimääräistä hyödyntämistä ja ilmastonmuutoksen haasteista selviytymistä.
- Ehdottomia vaatimuksia ovat viljelyn taloudellinen kannattavuus, viljelyvarmuuden paraneminen, kasvinjalostus, hyvät viljelykäytännöt sekä nykyisen ja kehittyvän teknologian käyttöönotto.
- Kasviproteiinituotannon lisääminen pelloilla ei vielä yksin riitä kasviproteiinin lisäämiseen ruokalautasillamme. Nousu edellyttää merkittäviä prosessiteknologisia, tuotekehityksellisiä, kaupallisia ja muita toimenpiteitä, jotka on kerätty raportin tiekarttaan.
- Vuonna 2040 edelleen osa sadosta on elintarvikekäyttöön sopimaton, näille erille luontevinta on kotieläintuotannon rehukäyttö.
- Kasvi- ja kotieläintuotanto tukevatkin toisiaan ja auttavat yhdessä parantamaan proteiinituotannon omavaraisuutta ja Suomen huoltovarmuutta.